

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 17100/B/2012/1400304427

**UPLATNENIE SPOLOČENSKEJ
ZODPOVEDNOSTI V OBLASTI
BANKOVNÍCTVA V PRAXI**

Bakalárska práca

2012

Katarína Kissová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**UPLATNENIE SPOLOČENSKEJ
ZODPOVEDNOSTI V OBLASTI
BANKOVNÍCTVA V PRAXI**

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: 6209 Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Miroslava Vlkoláčková

Bratislava 2012

Katarína Kissová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 10. 5. 2012

.....
(podpis študenta)

ABSTRAKT

KISSOVÁ, Katarína: *Uplatnenie spoločenskej zodpovednosti v oblasti bankovníctva v praxi*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Ing. Miroslava Vlkoláčková. – Bratislava: FHI EU, 2012, 42s.

Cieľom záverečnej práce je priblížiť spoločensky zodpovedné podnikanie a jeho uplatnenie vo vybraných bankách Slovenskej republiky. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 3 obrázky. Prvá kapitola je venovaná riešeniu súčasnej situácii spoločensky zodpovedného podnikania v Slovenskej republike ako aj v zahraničí. V ďalšej časti sa charakterizuje cieľ záverečnej práce, metodika záverečnej práce a metódy skúmania, ktoré sa použili pri vypracovaní záverečnej práce. Posledná kapitola sa zaoberá výsledkami práce a porovnaním jednotlivých bánk a ich uplatňovaním spoločensky zodpovedného podnikania v reálnom živote. Výsledkom riešenia danej problematiky je porovnanie vybraných bánk a ich vnímanie spoločensky zodpovedného podnikania.

Kľúčové slová:

spoločensky zodpovedné podnikanie, etický kódex, bankovníctvo

ABSTRACT

KISSOÁ, Katarína: *Application of social responsibility of banking practice*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economics informatics; Department of Accountancy and Auditing. – Ing. Miroslava Vlkoláčková. – Bratislava: FEI EU, 2012, 42s.

The aim of the thesis is to elucidate the corporate social responsibility and his application in selected banks in Slovak republic. Thesis consists of three chapters. It contains 3 pictures. First chapter is devoted to solving the current situation of corporate social responsibility in Slovak republic and abroad. In the second chapter is characterized the purpose of thesis, methodology and the methods of research that were used in elaborating the thesis. Last chapter is dedicated to the results of thesis and comparison of individual banks and their application of corporate social responsibility in real life. The result of solving the issue is comparison of selected banks and their perceptions of social and responsible business.

Key words:

Corporate social responsibility, code of ethics, banking

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	9
1.1 Definícia pojmu a história spoločensky zodpovedného podnikania.....	9
1.1.1 Spoločensky zodpovedné podnikanie a podobné pojmy	12
1.1.2 Dimenzie spoločensky zodpovedného podnikania	13
1.2 Spoločensky zodpovedné podnikanie vo vybraných krajinách Európskej únie	16
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	20
3 Výsledky práce a diskusia	22
3.1. Etika v bankovníctve ako nevyhnutná súčasť spoločensky zodpovedného podnikania.....	22
3.2 Vnímanie spoločenskej zodpovednosti jednotlivými bankovými inštitúciami	23
3.2.1 Spoločensky zodpovedné podnikanie vo Všeobecnej úverovej banke, a. s. ...	23
3.2.2 Spoločensky zodpovedné podnikanie v Slovenskej sporiteľni, a. s.	29
3.2.3 Spoločensky zodpovedné podnikanie v Tatra banke, a. s.....	32
3.3 Porovnanie spoločensky zodpovedného podnikania vo vybraných bankách	36
Záver	38
Zoznam použitej literatúry	40

ÚVOD

V súčasnosti sa Európa a celé európske spoločenstvo zmieta v kríze, ktorá je väčšia a hlbšia ako celosvetová hospodárska kríza v roku 2008. Podľa odborníkov a analytikov je európska mena na pokraji svojho krachu. Na jej záchrane pracujú poprední činitelia eurozóny už dlhé mesiace. Ale len uvedomením si etiky a spoločenskej zodpovednosti sa dopracujú k zdarnému výsledku, ktorým by sa životnosť eurozóny zabezpečila pre mnoho ďalších generácií.

Všetci prezidenti štátov a predsedovia vlád sú zodpovední za chod a udržanie eura a všetky organizácie a inštitúcie, v tom ktorom štáte sú zodpovedné za plynulý chod spoločnosti. Spoločnosti, ktorá im poskytla zázemie a vytvorila podmienky na ich podnikanie a rozvoj. Všetci by sa svojím podnikateľským zámerom mali venovať nielen prospechu a rozvíjaniu svojej organizácie, ale aj prospechu a rozvíjaniu svojho najbližšieho a najužšieho okolia a v konečnom dôsledku aj rozvíjaniu štátu a spoločnosti, ktorá im zabezpečila podmienky a možnosti podnikania.

Organizácie by sa mali zamerať hlavne na ekonomickú, sociálnu a environmentálnu oblasť, čiže na oblasti, ktorými sa zaoberá spoločensky zodpovedné podnikanie.

Všetky organizácie, právnické, ale aj fyzické osoby spolupracujú s bankami, ktoré zohrávajú v dnešnom globálnom svete zjednocujúcu a sprostredkujúcu rolu medzi stranami, ktoré kapitál poskytujú a stranami, ktoré ho využívajú.

V ekonomickej sfére zohrávajú banky úlohu kľúčového aktéra. Z toho dôvodu už nemôžu riadiť svoje správanie iba podľa princípov produktivity a ziskovosti. Etické zlyhanie totiž stálo za viacerými škandálmi, ktoré sa vo svete odohrali. Banky sú povinné dodržiavať a riadiť sa etickými princípmi bankovej profesie a etickými princípmi vo všeobecnosti. Jedným z hlavných dôvodov je zabezpečenie stability vo finančnom sektore, od ktorej závisí aj stabilita všetkých ostatných odvetví v hospodárstve.

Práca vo finančnej sfére ku svojej existencii nevyhnutne potrebuje etické štandardy, akými sú napríklad poctivosť, dôvera či kooperácia. Etika a spoločenská zodpovednosť by nemohli fungovať ak by normy, princípy a hodnoty potrebné pre kooperáciu boli neustále

porušované. Na základe udalostí u ľudí vznikajú názory, že vo finančnom podnikaní etika neexistuje či nemôže existovať. Dôkazom sú javy pozorovateľné v spoločnosti ako napríklad uplácanie štátnych úradníkov, podvody na zákazníkoch, zneužívanie účtov či peňazí alebo slabá ochrana účtov. Štát a zákony sa snažia regulovať správanie podobne ako etika. Ale práve etika musí zastrešovať aj takú sféru, ktorými sa zákony a zákonodarstvo nezaoberajú. Etika nastupuje tam, kde existujú konflikty, ktoré zákon nerieši alebo zatiaľ nedokáže riešiť a môže v tomto smere slúžiť ako inšpiratívny zdroj pre tvorbu nových pravidiel .

Cieľom záverečnej práce je priblížiť pojem a históriu spoločensky zodpovedného podnikania a jeho rôzne definície. Ďalej si rozoberieme chápanie spoločensky zodpovedného podnikania vo vybraných krajinách Európskej únie. Posledná časť záverečnej práce sa zaoberá etikou v bankovníctve, spoločensky zodpovedným podnikaním jednotlivých bánk ako aj ich porovnaním.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Definícia pojmu a história spoločensky zodpovedného podnikania

Termín spoločensky zodpovedné podnikanie (ďalej len „SZP“) je v súčasnosti veľmi populárny. Tento termín sa vyvíja vo svete už niekoľko desaťročí. SZP sa zameriava na „*schopnosť organizácie usilovať sa o neustále rozmnožovanie bohatstva v súlade so životným prostredím a spoločnosťou.*“¹ SZP sa objavuje v polovici 20. storočia a prichádza predovšetkým z anglofónneho prostredia pod názvom Corporate social responsibility, čo v preklade znamená spoločenská zodpovednosť organizácií, ktorá sa predovšetkým zameriava na etické princípy, ktoré by mali organizácie v podnikaní dodržiavať.

Otázka stará ako samotné podnikanie je „*ako podnikat' tak, aby z procesu a výsledkov produkcie firmy mal prospech širší okruh ľudí?*“² Známe sú prípady podnikateľov, ktoré sa vo svojej podnikateľskej činnosti snažili o zveľadenie lokality, v ktorej pôsobili. Boli to napríklad podnikatelia Andrew Carnegie z USA alebo Tomáš a Ján Baťovci z Československa. Americký filozof Andrew Carnegie tvrdil, že „*bohatí ľudia majú morálnu povinnosť deliť sa s ostatnými o svoj majetok*“, lebo „*všetok majetok, ktorý presahuje potreby rodiny, by mal byť určený pre blaho spoločnosti.*“³

Vznik pojmu SZP je vo veľkej miere spojený s vplyvom nadnárodných korporácií, ktorý im poskytuje slobodu, zatiaľ čo zodpovednosť za dopady ich činností preberajú obvykle štáty, spoločnosť a príroda. Verejnosť sa však čoraz viac stáva všímvavejšou k okoliu, a preto sa súčasťou modernej korporácie stáva dôkladne spracovaná a realizovaná stratégia SZP smerom k spoločnosti a životnému prostrediu.

Prvé práce, ktoré sa zaoberali vnímaním SZP, sa považujú diela podnikateľa **Chestera Barnarda** z roku 1938 – **Funkcie výkonnej moci** a profesora **Theodora Krepsa** z roku 1940 – **Meranie spoločenskej úlohy v podnikaní**.⁴

¹ SBARCEA, K. 2007. The Evolution of CSR. In *Thinkingshift*. [online]. 2007. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:

<<http://thinkingshift.wordpress.com/category/corporate-social-responsibility/>>.

² BUSSARD, A. a kol. 2005. *Spoločensky zodpovedné podnikanie. Prehľad základných princípov a príkladov*. [online]. Nadácia Integra, Nadácia Pontis, Nadácia PANET, 2005. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete: <<http://www.panet.sk/sk/frameset1.htm>>.

³ Carnegie, A. Citácie. In *Thinkexist* [online]. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete: <http://thinkexist.com/quotes/Andrew_Carnegie>.

⁴ SBARCEA, K. 2007. The Evolution of CSR. In *Thinkingshift*. [online]. 2007. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:

<<http://thinkingshift.wordpress.com/category/corporate-social-responsibility/>>.

Moderná história spoločensky zodpovedného podnikania sa začala písať v 50. rokoch 20. storočia, keď myšlienky zodpovedného podnikania naplno prenikli do odbornej literatúry pre manažérov. Aj prvé definície SZP sa opierali o manažérsky vzor a vyzdvihovali jeho angažovaný postoj. V roku 1953 ekonóm **Howard R. Bowen** v knihe **Social Responsibilities of the Businessman** napísal: „*Spoločenská zodpovednosť predstavuje záväzok podnikateľov usilovať sa o také stratégie, robiť také rozhodnutia alebo vykonávať také aktivity, ktoré sú žiaduce z pohľadu cieľov a hodnôt našej spoločnosti.*“⁵ H. R. Bowen sa považuje za prvého teoretika spoločensky zodpovedného podnikania a samozvaného otca SZP. Podľa neho SZP nie je všeliekom na bolesti tohto sveta, ale obsahuje dôležitú pravdu, ktorá musí viesť aktivity podnikateľov v budúcnosti. Profesori **Robert Blomstrom** a **Keith Davis** v roku 1960 v knihe **Business and its Environment** definovali spoločenskú zodpovednosť ako „*záväzok jedinca zväziť dopad svojich rozhodnutí a činov na celý spoločenský systém. Podnikatelia uplatňujú spoločenskú zodpovednosť, keď zvažujú potreby a záujmy ostatných ľudí, ktorých podnikateľské aktivity môžu zasiahnuť. Ak tak konajú, potom dokážu dovidieť i veci, ktoré sú mimo úzko definovaných ekonomických a technických záujmov ich firmy.*“⁶

Koncom 60. a 70. rokov vzniklo pod vplyvom prudkých sociálnych zmien v západnej spoločnosti a vďaka rozmachu spoločenských vied, množstvo definícií, ktoré sa viac zameriavali na vzájomné pôsobenie medzi organizáciou a socioekonomickým systémom a menej zdôrazňovali osobnosť manažéra v organizácii. Príkladom je definícia z roku 1973, ktorá hovorí o myšlienke dobrého susedstva: „*Asi najlepšou cestou ako pochopiť spoločenskú zodpovednosť je uvažovať o nej ako o dobrom susedstve.*“⁷ Táto cesta sa skladá z dvoch etáp. V prvej etape to znamená nerobiť veci, ktoré by mohli poškodzovať susedstvo a v druhej etape ide o dobrovoľné osvojenie si záväzku pomáhať riešiť problémy v susedstve.

V osemdesiatych rokoch sa preniesol záujem od všeobecného teoretizovania o spoločenskej zodpovednosti na empirický výskum zodpovedného podnikania.

⁵ SBARCEA, K. 2007. The Evolution of CSR. In *Thinkingshift*. [online]. 2007. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:

<<http://thinkingshift.wordpress.com/category/corporate-social-responsibility/>>.

⁶ CARROLL, B. A. Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct. In *Business & Society* [online]. 1999, vol. 38, no. 3, s. 268 – 295. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete: <<http://bas.sagepub.com/content/vol38/issue3/>>.

⁷ BUSSARD, A. a kol. 2005. *Spoločensky zodpovedné podnikanie. Prehľad základných princípov a príkladov*, [online]. Nadácia Integra, Nadácia Pontis, Nadácia PANET, 2005, s. 5, [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete: <<http://www.panet.sk/sk/frameset1.htm>>.

V dôsledku snahy pravdivo spoznať pojem SZP došlo k jeho neúplnosti a začali vznikať alternatívne koncepty. Medzi ne patrí napríklad spoločenská výkonnosť podnikania, teória stakeholderov (tzv. záujmových skupín), etika podnikania, verejná politika. Z tohto obdobia spomenieme len jednu definíciu, ktorá zdôrazňuje práve **stakeholderov**: „*Spoločenská zodpovednosť podnikania je pojmom vyjadrujúcim záväzky firiem voči všetkým skupinám, z ktorých sa skladá spoločnosť, a nielen voči ich akcionárom. Dva aspekty tejto definície sú pritom veľmi dôležité. Po prvé, záväzky si treba osvojiť dobrovoľne; správanie ovplyvnené donucovacou silou zákona alebo dohodou s odbormi, dobrovoľným nie je. Po druhé, platnosť záväzkov je všeobecná, prekračuje tradičnú povinnosť voči akcionárom a vzťahuje sa aj na ostatné sociálne skupiny, akými sú spotrebitelia, zamestnanci, dodávatelia a susediace komunity.*“⁸ Podľa organizácie Business Leaders Forum, ktorá sa zaoberá presadzovaním princípov zodpovedného podnikania v Slovenskej republike (ďalej len „SR“), je stakeholderom „*akýkoľvek jednotlivec, skupina alebo subjekt, ktorý priamo či nepriamo ovplyvňuje alebo je priamo či nepriamo ovplyvňovaný pôsobením firmy alebo organizácie. Patria sem interné zainteresované subjekty (ako napr. zamestnanci a ich rodiny, odbory, dobrovoľníci) a externé subjekty (napr. klienti, zákazníci, dodávatelia, politici, celá populácia a pod.)*“⁹ Každý zainteresovaný subjekt svojím spôsobom ovplyvňuje podnikanie organizácie. Vlastníci a akcionári sú zainteresovaní na raste a prosperite podniku, zamestnanci hodnotia pracovné podmienky, spotrebiteľov zaujíma kvalita produktov a služieb. V praxi sa teória stakeholderov v konkrétnej organizácii realizuje prostredníctvom **analýzy stakeholderov, ktorá pomáha podnikateľským subjektom popísať svoju podnikovú realitu a identifikovať tak najdôležitejších, tzv. kľúčových stakeholderov pre konkrétny podnik**. Tak pomáha manažérom v praxi spresniť voči komu majú byť zodpovední a kam majú zacieliť svoju pozornosť. Táto technika zoraďuje stakeholderov podľa významu v sociálnej sieti a ich vplyvu na organizáciu a úspešnosť určitého projektu.

Na prelome tisícročí k definovaniu SZP prispeli dobrovoľné asociácie zodpovedne podnikajúcich organizácií, mimovládne organizácie a Európska únia, ktorá považuje spoločenskú zodpovednosť v podnikaní za jeden z nástrojov potrebných na dosiahnutie Lisabonskej stratégie.

⁸ JONES, T. M. *Corporate Social Responsibility revisited, redefined*, California Management Review, 1980, in A. B. Carroll: *Corporate Social Responsibility. Evolution of the Definitional Construct*, in BUSINESS & Society, Vol. 38, No. 3, September 1999.

⁹ BUSINESS LEADERS FORUM. *Slovník pojmov*. [online]. [cit. 27-11-2011]. Dostupné na internete: <<http://www.blf.sk/10893>>.

1.1.1 Spoločensky zodpovedné podnikanie a príbuzné pojmy

V súčasnosti sa diskutuje o vzťahu medzi SZP a **trvalo udržateľným rozvojom**¹⁰. Síce má každý z nich odlišný pôvod, oba však obsahujú spoločné prvky. Pojem trvalo udržateľný rozvoj dlho patril do slovníka ekológov a ekonómov hľadajúcich riešenia globálneho otepľovania, chudoby v tretích krajinách, populačných explóziách a pod. Teraz ho chápeme ako ideálny stav, keď sú všetky prvky globálneho ekosystému v rovnováhe a o jej dosiahnutie by sa mali snažiť tak jednotlivci, ako aj organizácie.

Ďalší pojem, ktorý často spájame so spoločensky zodpovedným podnikaním je **firemná filantropia**, ktorá je jednou z „*modernejších foriem darcovstva a snaží sa riešiť problémy spoločnosti podporou vzdelávania, inovácií a rozvojom schopnosti ľudí, aby boli schopní pomôcť si sami*“.¹¹ SZP predstavuje koncept, ktorý presahuje firemnú filantropiu. Dá sa teda povedať, že firemná filantropia je integrálnou súčasťou spoločensky zodpovedného podnikania, ale nemôže sa obmedzovať len na ňu.

Firemná filantropia je na rozdiel od **sponzoringu** charakteristická aj tým, že organizácie za filantropické aktivity neočakávajú žiadnu protihodnotu. V prípade sponzoringu tomu tak nie je. V súčasnosti považujeme sponzoring za obchodný vzťah, keď sa podporené organizácie zaväzujú propagovať meno darcu na svojich aktivitách.

Ďalším súvisiacim pojmom je **firemné občianstvo**, ktoré sa tiež občas zamieňa so spoločensky zodpovedným podnikaním. Pri jeho výklade platí to isté, čo o firemnej filantropii. Aj firemné občianstvo pomenúva časť aktivít, ktoré patria do sféry záujmu spoločensky zodpovedných organizácií. Vzťahuje sa na angažované riešenie spoločenských problémov v lokalite, kde organizácia pôsobí. Podľa tohto konceptu organizácia v mieste svojho pôsobenia vystupuje ako dobrý občan. Znamená to, že okrem napĺňania svojich obchodných cieľov má aj strednodobú stratégiu - budovanie dobrých vzťahov s obyvateľmi a stratégiu celkového rozvoja svojho okolia. Firemné občianstvo zahŕňa darcovstvo, nadácie jednotlivých organizácií a dobrovoľnícke projekty zamestnancov.

¹⁰ Trvalo udržateľným rozvojom sa rozumie cielený, dlhodobý, komplexný a synergický proces ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života na všetkých úrovniach a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva, ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje a výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.

¹¹ Majchrák, J. - Marošiová, L. 2004. *Firemná filantropia na Slovensku*. Bratislava. 2004. 112 s. ISBN 978-80-88935-62-9.

1.1.2 Dimenzie spoločensky zodpovedného podnikania

V kontexte SZP musíme rozlišovať **dimenzie podstaty zodpovedného podnikania**, a to dimenzie z aspektu ontogenetického a dimenzie z aspektu fylogenetického.

Dimenzie z aspektu ontogenetického

- zahŕňajú obsahovú a štrukturálnu dimenziu.

Obsahová dimenzia spoločensky zodpovedného podnikania je tvorená vrstvením podstaty spoločensky zodpovedných organizácií, spoločensky zodpovedného podnikania, zodpovedného správania a vzťahov medzi nimi:

- **spoločenská zodpovednosť organizácií** – predstavuje spoločenský systém vytvárania podmienok pre zodpovedné podnikanie s angažovanosťou subjektov štátnej moci, subjektov samosprávneho zriadenia, odborov, mimovládnych organizácií a ďalších inštitúcií pre úspešnú inštitucionalizáciu a fungovanie zodpovedného podnikania v podnikovej praxi¹²;
- **spoločensky zodpovedné podnikanie** – predstavuje systém inštitucionalizovaného zodpovedného správania podnikov, ktoré je obsiahnuté v každom individuálnom vzťahu organizácie a stakeholderov. Tento odborný termín je podstatne frekventovanejšie aplikovaný v podnikovej praxi¹³;
- **zodpovedné správanie** – vzťahuje sa na organizácie rôzneho typu.

Štrukturálna dimenzia pozostáva zo štyroch paralelne existujúcich typov zodpovednosti, ktoré na seba nadväzujú a sú vo vzájomnej interakcii. Sú to:

- **ekonomická zodpovednosť** - hovorí o hlavnej úlohe podnikateľských subjektov, ktorou je vyrábať výrobky a poskytovať služby na uspokojovanie potrieb zákazníkov, a tak dosiahnuť primeraný zisk. Je to primárna dimenzia, pretože bez dosahovania finančných zdrojov sa ostatné dimenzie stávajú spornou otázkou;

¹² STN ISO 26000: 2011: Usmernenie o spoločenskej zodpovednosti. [online]. [cit. 2011-12-13]. Dostupné na internete: <www.iso.org>.

¹³ Definícia spoločensky zodpovedného podnikania. [online]. [cit. 2011-12-13]. Dostupné na internete: <www.zodpovednepodnikanie.sk>.

- **právna zodpovednosť** – vychádza z práv, ktoré by mali subjekty pri výkone svojich aktivít dodržiavať. Sú to ekonomické pravidlá, ktorých nedodržanie postihuje subjekty prostredníctvom zákona;
- **etická zodpovednosť** - spočíva v správaní organizácie, ktoré nie je vyžadované zákonom, ale je očakávané spoločnosťou. Hovorí o takých činoch, pri ktorých síce nebol porušený zákon, ale prišlo k porušeniu etických noriem a pravidiel jednania a chovania. Etická zodpovednosť nie je zo zákona povinná, ale má rozhodujúci vplyv na dlhodobú existenciu organizácie. Cieľom organizácií by malo byť správať sa eticky, vhodne, férovo a slušne;
- **filantropická zodpovednosť** - je vlastne aktívna účasť na aktivitách, ktoré zlepšujú kvalitu života. Sú to také aktivity, ktoré sú nad rámec očakávania základných etických pravidiel a fungujú na princípe dobrovoľnosti. Zodpovednosť zahŕňa rôzne formy darčovstva, podporu vzdelávania, inovácií a rozvoja schopností ľudí.

Vymenované dimenzie môžeme znázorniť ako tzv. “pyramídu zodpovednosti”.

Obr. 1: Pyramída zodpovednosti

Zdroj: Carroll, B. A. 1991. *The Pyramid of Corporate Social Responsibility : Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders*. Business Horizons, 1991.

Žiadny autor zaoberajúci sa SZP netvrdí, že organizácie sa majú vzdať svojho prvoradého cieľa, ktorým je dosiahnutie zisku a namiesto toho sa venovať charite. Len poukazujú na to, že ak popri snahe vytvárať zisk pridajú aj záujem o celkové fungovanie spoločnosti a o životné prostredie, prinesú úžitok nielen sebe, ale aj spoločnosti.

Obhajcovia spoločensky zodpovedného podnikania hovoria, že „byť dobrý je dobré z finančných dôvodov“, že zveľaďovanie spoločnosti a životného prostredia organizácií prostredníctvom zvýšenej reputácie a produktivity zamestnancov prináša finančný zisk.¹⁴

Dimenzia z aspektu fylogenetického

- skladá sa tiež z dvoch dimenzií, a to z časovej a komparatívnej.

Časová dimenzia hovorí o vývoji názorov na podstatu SZP a predovšetkým na jeho reálnu existenciu v praxi. Je to vlastne vývoj všetkých definícií na SZP od 50. rokov 20. storočia až do súčasnosti.

Komparatívna dimenzia hovorí o tom, že z rôznych definícií SZP vyplýva, že jeho podstata existuje v modifikovaných formách. Je prezentovaná v rôznych obdobiach a ponúka veľa možností vysvetlenia. Relevantné a vysoko hodnotiteľné v súčasnej dobe je, že definície SZP sú založené na všeobecných etických princípoch, ktorými sú **nestrannosť, angažovanosť, aktívna spolupráca so zainteresovanými subjektmi a transparentnosť a väčšinou sú v nich obsiahnuté tieto hlavné znaky:**¹⁵

- univerzálnosť,
- akcent trvalo udržateľného rozvoja,
- tri piliere zodpovedného podnikania, ktoré berie organizácia do úvahy ako 3P – personál, proces, prostredie (angl. Profit, People, Planet), inak povedané trojitá výsledovka (angl. triple bottom line),
- kooperácia stakeholderov,
- akcent dobrovoľnosti,
- podpora rozvoja kvality života.

¹⁴ BUSSARD, A. a kol. 2005. *Spoločensky zodpovedné podnikanie. Prehľad základných princípov a príkladov*. [online]. Nadácia Integra, Nadácia Pontis, Nadácia PANET, 2005. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:

<<http://www.panet.sk/sk/frameset1.htm>>.

¹⁵ BUSSARD, A. a kol. 2005. *Spoločensky zodpovedné podnikanie. Prehľad základných princípov a príkladov*. [online]. Nadácia Integra, Nadácia Pontis, Nadácia PANET, 2005. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:

<<http://www.panet.sk/sk/frameset1.htm>>.

1.2 Spoločensky zodpovedné podnikanie vo vybraných krajinách Európskej únie

Chápanie SZP je odlišné v jednotlivých krajinách Európskej únie (ďalej len „EÚ“). V týchto krajinách analyzujeme SZP prostredníctvom základnej charakteristiky, nástrojov, aktivít a fungovania SZP na národnej úrovni.

Veľká Británia

Veľká Británia je charakteristická vysoko integrovanou trhovou ekonomikou. Jej vláda sa snaží o zosilnenie konkurencieschopnosti britských organizácií v domácom a svetovom meradle. Základná charakteristika a fungovanie SZP vo Veľkej Británii je založená na kompetenciách, koordinovaných aktivitách implementujúcich dobre rozvinuté stratégie s vysokou úrovňou zapojenia stakeholderov. Britská vláda vidí SZP ako príspevok podnikania k trvalo udržateľnému rozvoju. V podstate je to o tom, ako organizácia berie do úvahy hospodárske, sociálne a environmentálne vplyvy. Veľká Británia berie SZP ako dobrovoľnú činnosť, ktorú organizácia využíva na riešenie konkurenčných záujmov a záujmov širšej spoločnosti.

Stimuly, ktoré Veľká Británia používa na ovplyvnenie organizácií smerom k prijatiu SZP sú daňové úľavy, ocenenia a indexy zodpovednosti. Základný zákon, ktorý upravuje SZP je Upravený zákon o spoločnostiach z roku 2006.

Poľsko

SZP v Poľsku vychádza zo zvýšenej úrovne hospodárskej integrácie prostredníctvom členstva v EÚ, z nízkej úrovne dôvery v podnikateľských subjektoch, zo stabilnej demokracie, z problémov s korupciou, z nízkej úrovne spolupráce medzi vládou a ďalšími aktérmi.

Hlavnými úlohami verejnej politiky pri uplatňovaní SZP sú:

- nadväznosť na tradičné hodnoty sprostredkované medzi filantropickými tradíciami a modernou ekonomikou,
- odozva na vonkajší tlak medzinárodných aktérov.

Poľská vláda za účelom zlepšenia SZP vydala dokument vízie trvalo udržateľného rozvoja: „Poľsko 2025 – dlhodobá stratégia pre trvalo udržateľný rozvoj.“

V tomto dokumente sa však nenachádza žiadna zmienka o SZP alebo o úlohe obchodného potenciálu.

Verejnými orgánmi činnými v oblasti SZP sú Ministerstvo práce a sociálnych vecí, vrátane odborov pre sociálny dialóg a partnerstvo, ďalej Medzivládne pracovné skupiny zodpovedného podnikania. Medzi neštátne subjekty patrí Poľská konfederácia súkromných zamestnávateľov, Poľská obchodná komora, Centrum obchodnej etiky, Fórum zodpovedného podnikania a pod.

Nariadenia, ktoré usmerňujú SZP:

- kódex verejnej obchodnej spoločnosti (2001),
- zákon o verejnej prospešnosti a dobrovoľníctve (2003),
- partnerstvo verejného a súkromného práva (2005).

Stimuly v oblasti SZP zavedené touto krajinou sú daňové úľavy, granty.

Španielsko

Hlavným dôvodom uplatňovania SZP v Španielsku je zvýšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť španielskych organizácií a dosiahnutie trvalo udržateľného rastu na pokrytie sociálnych a regionálnych rozdielov. Španielsko zastáva popredné miesto v problematike SZP v Európe najmä vďaka rozvinutej verejnej politike podporujúcej SZP.

Hlavným pilierom SZP je Kráľovský dekrét 221/2008, ktorý obsahuje tieto ciele:

- podporovať smernice a štandardy SZP upravujúce reportovanie organizácií,
- analyzovať vývoj SZP v Španielsku a informovať o európskych a medzinárodných skúsenostiach,
- pozdvihnúť iniciatívu SZP prostredníctvom vládneho poradcu so zvláštnym zreteľom na malé a stredné organizácie.

Základnými zákonmi upravujúcimi SZP sú:

- kráľovský dekrét 221/2008,
- zákon o verejnom obstarávaní,
- zákon o sociálnom dialógu.

Orgány v Španielsku zapojené do SZP sú Ministerstvo práce a sociálnych vecí, Ministerstvo koordinácie, parlament, tripartitná komisia.

Stimuly, ktoré vláda prijala v oblasti SZP sú ocenenia, vládne projekty a granty, daňové úľavy, filantropické dary.

Slovenská republika

SR v oblasti SZP vychádza z dynamického rastu ekonomiky, integrácie do eurozóny, transformácie fázy od tradičného modelu do udržateľného modelu a stabilizácie demokracie.

Úlohou verejnej politiky pri uplatňovaní SZP je:

- podpora dosiahnutia spravodlivého a udržateľného rastu,
- dosiahnutie medzinárodnej dôveryhodnosti a konkurencieschopnosti,
- fáza implementácie SZP.

Vláda SR vydala strategický dokument: „Slovenská národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja, 2001“. Po roku 1989 bol typickou črtou redukcionistický prístup ekonomickej transformácie, ktorá preferuje ekonomiku s inými aspektmi rozvoja celej spoločnosti. Vzhľadom k tejto skutočnosti bola hodnotová orientácia spoločnosti podriadená najmä na dosahovanie okamžitého a maximálneho zisku. Túto skutočnosť považujeme za hlavnú prekážku na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja.

V roku 2008 sa vláda SR dohodla na základných princípoch „Národnej stratégie SZP pre SR“, ktorá hovorí, že základným pilierom trvalo udržateľného rozvoja je znalosť spoločnosti, a preto bude podporovať vyvážený prístup k nemu, pričom bude brať do úvahy sociálne a environmentálne vplyvy.

Zákony upravujúce SZP nepriamym spôsobom sú:

- Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Trestný zákonník č. 300/2005 Z. z.

Verejnými orgánmi činnými v SZP sú Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny, medzivládna pracovná skupina o SZP.¹⁶

Po vstupe SR do EÚ nadobudla spoločenská zodpovednosť dôležitosť, a to nielen v organizáciách, ale aj vo všetkých bankách. Uvedomili si totiž, že orientácia na okamžitý zisk a krátkodobé ciele nesmeruje k trvalo udržateľnému rozvoju, ale naopak ku krachu.

¹⁶ Problematika 1.2 *Spoločensky zodpovedné podnikanie vo vybraných krajinách Európskej únie* je spracované podľa: DUBCOVÁ, G. 2010. Corporate responsibility in selected countries of the european union. In *Manažment v teórii a praxi*. [online]. 2010, vol. 6, no. 2-3 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://casopisy.euke.sk/mtp/clanky/2-3-2010/mtp2-3-2010.pdf>>. ISSN 1336-7137.

Spoločenská zodpovednosť v SR sa začala viac rozširovať príchodom zahraničných organizácií na náš trh, keď sme otvorili brány a vpustili prílev zahraničného kapitálu. Rok 2010 bol však poznačený hospodárskou krízou, ktorá ovplyvňuje spoločenskú zodpovednosť na celom svete. Ale aj napriek tomu slovenské organizácie tvrdia, že sa budú snažiť zachovať a naďalej dodržiavať spoločensky zodpovedné aktivity, etické kódexy a filantropické projekty.

SZP v SR nie je až tak rozvinuté ako v západných krajinách, avšak organizácie so zahraničnou účasťou rozvíjajú aktivity v oblasti SZP, a preto čím ďalej tým viac organizácií uplatňuje koncept SZP. V poslednom období vzniklo mnoho mimovládnych organizácií, ktoré šíria a podporujú spoločensky zodpovedné podnikanie. Tieto organizácie poskytujú informácie malým a stredným organizáciám a verejnosti a vyvolávajú v nich záujem zúčastňovať sa na projektoch ako sú rôzne semináre, vydávanie publikácií, udeľovanie cien a pod. Takýmito organizáciami sú:¹⁷

- **Nadácia Pontis** - snaží sa zvyšovať povedomie spoločnosti, podporuje filantropické aktivity organizácií, poskytuje poradenstvo, organizuje semináre a konferencie v oblasti SZP. Každý rok organizuje a udeľuje ocenenie Via Bona Slovakia za zodpovedné podnikanie a filantropické aktivity. Jej snahou je prepojiť všetky sektory spoločnosti a naučiť ich efektívne spolupracovať;

- **PANET** - snaží sa zvýšiť zaangažovanosť a záujem ľudí na spoločenskom živote, rozvoj občianskej spoločnosti a spájať zainteresované subjekty so sektormi, aby spolu vytvorili trvalo udržateľné rozvinuté prostredie. Medzi jej ďalšie úlohy patrí podpora neziskového sektora a formovanie medzisektorových partnerstiev;

- **Nadácia Integra** - snaží sa pomáhať malým a stredným organizáciám, aby sa z nich stali úspešné a dlhodobo udržateľné organizácie patriace k organizáciám, ktoré uplatňujú spoločensky zodpovedné podnikanie a nezabúdajú na etické kódexy;

- **Business Leaders Forum** - neformálne združenie, do ktorého patrí už 22 organizácií, ktoré sa zaväzujú byť lídrami v presadzovaní princípov SZP v SR. Jej poslaním je kultivovať spoločnosť vytváraním a implementovaním štandardov zodpovedného podnikania.

¹⁷ Informačné zdroje. [online]. [cit. 2011-12-13]. Dostupné na internete: <http://europa.eu/youreurope/business/doing-business-responsibility/taking-sustainability-further/slovakia/index_sk.htm>

2 Ciele práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom záverečnej práce je priblížiť problém SZP a jeho uplatnenie v bankovom sektore. Zámerom práce je poukázať na jednotlivé banky v SR a ich zavedenie zodpovedného podnikania do riadenia organizácie.

Súčasný stav riešenej problematiky obsahuje definíciu a históriu SZP ako aj príbuzné pojmy, ktoré sa SZP týkajú. Ďalej sa v tejto časti rozoberajú dimenzie SZP a analyzuje sa SZP vo vybraných krajinách EÚ a nástroje a aktivity, ktoré tieto krajiny používajú pri uplatňovaní zodpovedného podnikania.

Výsledkom tejto práce je nepopierateľná existencia etiky v bankovníctve ako nevyhnutná súčasť SZP, ako aj vnímanie SZP jednotlivými bankovými inštitúciami, ktorými sú Všeobecná úverová banka, a. s., Slovenská sporiteľňa, a. s. a Tatrabanka, a. s.

Písaniu práce predchádzalo zber a zhromažďovanie potrebných informácií, ktoré sa týkajú problematiky SZP. Zdroje pre prvú kapitolu tvorili najmä dostupná literatúra v slovenskom a anglickom jazyku v knižnej a elektronickej podobe. Informácie v poslednej kapitole o vybraných bankách a ich uplatňovaní SZP sú získané z internetových stránok jednotlivých bánk.

Pri spracovaní danej problematiky sú použité nasledovné metódy:

- abstrakcia,
- analýza,
- syntéza,
- komparácia,
- dedukcia.

Abstrakcia predstavuje myšlienkový postup, ktorý nám umožňuje preniknúť do podstaty javu a vyčleniť jeho podstatné vlastnosti. Výsledkom abstrahovania sú určité pojmy a kategórie. Metóda abstrakcie je použitá pri rozoberaní príbuzných pojmov SZP.

Analýza znamená myšlienkové rozčlenenie zložitej ekonomickej skutočnosti na jednotlivé časti. Analytická metóda je použitá v prvej časti záverečnej práce, kde je

rozdelený koncept SZP na dielčie časti, ktoré som hlbšie skúmala a usilovala sa lepšie spoznať problematiku SZP ako jeden komplexný celok.

Syntéza je opačný proces ako analýza a je použitá na myšlienkové zjednotenie jednotlivých častí do jedného celku.

Metóda analýzy a syntézy slúžila na spracovanie teoretických poznatkov získaných z odbornej literatúry, článkov v časopisoch, knižnice a internetových stránok, keďže väčšina kníh a časopisov existuje už aj v elektronickej podobe.

Komparácia alebo porovnávanie slúži na porovnávanie objektov alebo skupiny prvkov s cieľom stanoviť ich zhodné alebo rozdielne znaky. Táto metóda je použitá v tretej kapitole záverečnej práce pri porovnávaní jednotlivých bánk a ich uplatňovaním SZP.

Dedukcia je myšlienkový postup, keď sa zo všeobecného poznatkov vyvodzuje poznatok konkrétnejší. Metóda dedukcie je použitá v záverečnej časti práce pri porovnávaní SZP jednotlivých bánk.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Etika v bankovníctve ako nevyhnutná súčasť spoločensky zodpovedného podnikania

Mnoho ľudí si myslí, že vo finančnom podnikaní etika neexistuje či nemôže existovať. Tieto názory vznikajú na základe udalostí, ktoré sú v spoločnosti pozorovateľné, ako napríklad zneužívanie zamestnancov, uplácanie štátnych úradníkov či podvody. Všetko toto sa dá chápať ako neetické správanie v podnikaní. Hospodárstvo by však nedokázalo fungovať, ak by boli normy, princípy a hodnoty potrebné pre kooperáciu, neustále porušované. Dôsledkom týchto udalostí vznikol odbor etiky nazvaný ako **podnikateľská etika**, ktorá sa považuje za teoretickú disciplínu skúmajúcu praktické situácie a je súčasťou etického kódexu. Je to odbor etiky, ktorý skúma etické pravidlá a princípy v obchodnom kontexte a vzťahuje sa na všetky aspekty obchodnej činnosti.

Hlavným cieľom finančnej sféry je tvorba kapitálu, hmotných statkov, ale aj moci či už ekonomickej alebo politickej. Štát a zákony sa snažia regulovať správanie podobne ako etika. Je však etika potrebná, ak existujú už zákony? Zákony sú však len definíciou základných štandardov a nedokážu pokryť celú sféru nových problémov, ktoré sa neustále vynárajú a menia. Podnikateľská etika nastupuje tam, kde vznikajú konflikty, ktoré zákon nerieši a nedokáže riešiť. Keďže etické správanie vyžaduje viac než len dodržiavať zákony vypracovali sa etické kódexy, ktoré usmerňujú správanie pracovníkov a organizácie ako takej.

„Etický kódex patrí k najznámejším a k najrozšírenejším formám inštitucionalizácie etiky v organizácii. Ide spravidla o písaný súhrn morálnych požiadaviek, ktoré majú podobu morálnych noriem, princípov či ideálov, ktorými by sa mal riadiť každý pracovník firmy.“¹⁸ Etický kódex reguluje správanie pracovníkov voči iným pracovníkom, voči zákazníkom, obchodným partnerom a podobne. Nároky na etiku v bankovníctve zvyšuje skutočnosť, že finančné situácie sú často vystavované morálnym nebezpečenstvám v práci s peniazmi. Hlavným dôvodom dodržiavania etických princípov v bankovníctve je zabezpečenie stability vo finančnom sektore, pretože od nej závisí stabilita ostatných odvetví v hospodárstve.

¹⁸ REMIŠOVÁ, A. 2004. *Etika a ekonomika*. Bratislava: EKONÓM, 2004. 108 s. ISBN 80-225-1820-4.

3.2 Vnímanie spoločenskej zodpovednosti jednotlivými bankovými inštitúciami

Banky patria k inštitúciám, ktorých etický rámec konania je zvlášť monitorovaný. Podnikanie a špeciálne práca vo finančnej sfére k svojej existencii etiku nevyhnutne potrebuje. Etické štandardy, akými sú napríklad poctivosť, dôvera či kooperácia, tie sú podmienkou fungovania bankového systému. Objektom skúmania podnikateľskej etiky vo finančníctve by malo byť v prvom rade skúmanie rozhodnutí, ich označenie za etické či neetické, správne či nesprávne a pomoci pri riešení eticky zložitých situácií a riešení etických dilem.

3.2.1 Spoločensky zodpovedné podnikanie vo Všeobecnej úverovej banke, a. s.

Všeobecná úverová banka, a. s. (ďalej len „VÚB“) má zodpovedné podnikanie postavené na dvoch hlavných pilieroch. Prvým pilierom je snaha prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju a k zlepšovaniu kvalitu života zamestnancov, klientov a ostatných partnerov. Druhým pilierom je, že podnikateľská činnosť vykonávaná v súlade s etickými normami prináša okrem zisku aj trvácne hodnoty.

VÚB si v roku 2010 prevzala hlavnú cenu Via Bona¹⁹ za zodpovedné podnikanie a firemnú filantropiu. Toto ocenenie získala už po štvrtýkrát. VÚB sa už niekoľko rokov venuje aktivitám vychádzajúcich z princípov zodpovedného podnikania – šíri princípy zodpovedného podnikania medzi malými a strednými organizáciami, zavádza interné etické štandardy a politiky, rozvíja programy starostlivosti o zákazníkov, pomáha pri zlepšovaní kvality vzdelávania na vysokých školách, podporuje umenie.

Banka si uvedomuje, že zodpovedné podnikanie je súvislý nepretržitý proces, v ktorom je stále priestor na zlepšenie. Názory a najmä praktické nápady zamestnancov na zlepšenie procesov skúmajú v rámci programu ZAPNi. V roku 2010 dostali zamestnanci VÚB 107 nových nápadov, čo svedčí o tom, že neustále pracujú s potešením pre vyššiu spokojnosť klientov. Minulý rok VÚB zaznamenala pokles počtu podnetov daných

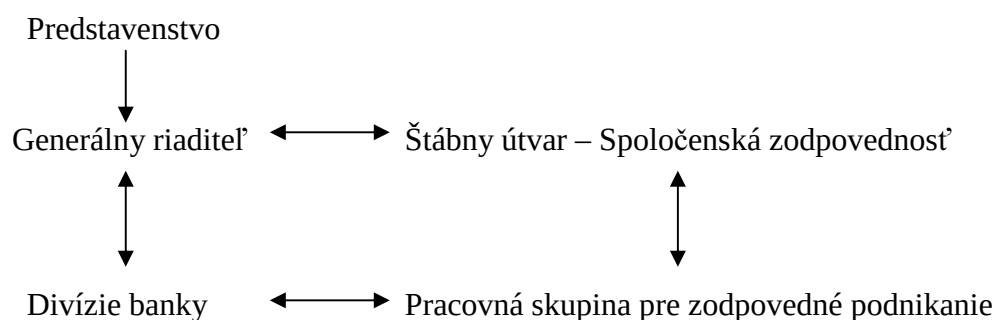
¹⁹ Via Bona Slovakia je súťaž, ktorú vyhlasuje Nadácia Pontis za zodpovedné podnikanie a firemnú filantropiu. VÚB získala hlavnú cenu za komplexný prístup k zodpovednému podnikaniu.

klientmi. Na indexe rastu spokojnosti sa odzrkadlilo zlepšenie starostlivosti o klientov – z 82,3 ku koncu roku 2009 sa zvýšil na 83,6 ku koncu roku 2010. Kľúčovou prioritou je profesionálny a zároveň ľudský prístup v jednotlivých pobočkách VÚB.

VÚB poskytuje služby bankového a finančného zamerania svojim klientom na vysokej úrovni. Cieľom VÚB je týmito službami vytvárať a aktivovať nástroje na rozvoj ekonomického systému SR. Buduje vzťahy ku klientom a akcionárom, ktorý je založený na dôvere a spokojnosti, kolegiálnosti zamestnancov a sleduje skutočné potreby celej spoločnosti.

Hodnoty, ktoré sú súčasťou firemnej kultúry a etického kódexu VÚB sú také, ktoré jej pomáhajú byť úspešnou a dosahovať predpokladané výsledky. Hodnoty usmerňujú jej konanie v situáciách, keď si banka musí vybrať medzi niekoľkými cestami. Sú základom toho, aby bola úspešná vo svojej práci ako jednotliviec i ako banka.

Riadenie zodpovedného podnikania

Obr. 2: Riadenie zodpovedného podnikania

Zdroj: VÚB. *Správa o zodpovednom podnikaní*. [online]. 2010. [cit. 2012-03-29]. Dostupné na internete: <http://www.vub.sk/files/sekundarna-navigacia/o-banke/hodnoty-principy/spolocenska-zodpovednost/sprava-zodpovednom-podnikani-2010_sk.pdf>.

Štábny útvar Spoločenská zodpovednosť

Tento nezávislý odbor opisuje udalosti priamo generálnemu riaditeľovi. Jeho vedúcim je manažér pre zodpovedné podnikanie, ktorý je zároveň členom medzinárodnej koordinačnej skupiny pre zodpovedné podnikanie materskej banky Intesa Sanpaolo²⁰. Úlohou odboru je poskytovať podporu, usmernenie a keď je to potrebné, aj koordinovať aktivity zodpovedného podnikania.

²⁰ Intesa Sanpaolo je banková skupina, ktorá vznikla zlúčením dvoch talianskych bánk, a to Banca Intesa a Sanpaola IMI. Táto skupina má strategické operácie v Strednej a Východnej Európe a cez svoje dcérske banky presadzuje štýl rastu, ktorý vedie k trvalo udržateľným výsledkom a k vytvoreniu vzťahu, ktorý je založený na dôvere smerujúcej k zákazníkom, akcionárom a vedie k spolupatričnosti za strany zamestnancov.

Skupina pre zodpovedné podnikanie

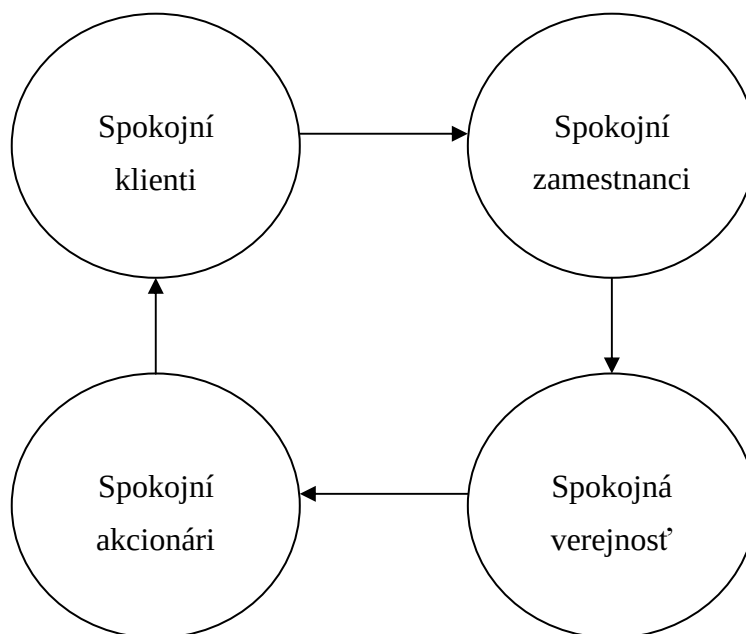
Celobanková skupina pre zodpovedné podnikanie pracuje na implementácii princípov zodpovedného podnikania do všetkých činností banky. Do tejto skupiny boli predstavenstvom nominovaní zástupcovia za každú bankovú divíziu.

Skupina zodpovedá za:

- implementáciu princípov zodpovedného podnikania do činnosti úseku,
- manažment a monitoring všetkých aspektov zodpovedného podnikania vo svojej divízii,
- dodávanie kvalitatívnych a kvantitatívnych dát na účely zostavenia výročnej správy o zodpovednom podnikaní,
- kvartálne dodávanie kvalitatívnych a kvantitatívnych dát pre materskú banku.

Generálny riaditeľ rozhoduje o manažmente v oblasti zodpovedného podnikania a všetky aktivity pravidelne za kvartálne obdobie reportuje predstavenstvu banky. Kódexy a politiky týkajúce sa zodpovedného podnikania sú vždy schvaľované predstavenstvom, ktoré má zodpovednosť za výkon v oblasti ekonomickej, sociálnej a environmentálnej.

Stratégia zodpovedného podnikania

Obr. 3: Stratégia zodpovedného podnikania

Zdroj: VÚB, *Správa o zodpovednom podnikaní*. [online]. 2010. [cit. 2012-03-29]. Dostupné na internete: <http://www.vub.sk/files/sekundarna-navigacia/o-banke/hodnoty-principy/spolocenska-zodpovednost/sprava-zodpovednom-podnikani-2010_sk.pdf>.

Všetky dcérske banky, tak isto ako materská Intesa Sanpaola, zavádzajú do svojej činnosti rovnaké hodnoty, politiky a princípy zodpovedného podnikania. Materská organizácia uplatňuje model, ktorý je založený na tom, že nielen banka samotná, ale aj všetci zamestnanci sú nositeľmi zodpovednosti pri výkone svojich každodenných činností. Dôležitý je komplexný prístup k udržateľnosti a reflektovanie potrieb jednotlivých partnerov banky či už ide o jej vlastníkov, zamestnancov, alebo klientov. Výsledkom je implementácia spoločných politík a princípov zodpovedného podnikania.

Cieľom programov, ktoré VÚB realizuje je dialóg a komunikácia s partnermi ovplyvnenými jej podnikateľskou činnosťou. Zameriava sa hlavne na dialóg s kľúčovými partnermi cez tieto kanály:

- prieskum klientskej spokojnosti,
- riešenie podnetov klientov,
- zamestnanecké prieskumy a ankety,
- diskusia medzi zamestnancami a vedením banky,
- komunikácia s komunitou.

VÚB realizuje rôzne prieskumy na zistenie spokojnosti svojich klientov. Prieskum je postavený na báze uznávaného európskeho ukazovateľa Európsky index spokojnosti klientov (angl. European Customer Satisfaction Index). Dôvody nespokojnosti klientov skúma odbor Starostlivosti o klientov, ktorý dôsledne prijíma a analyzuje všetky podnety, ich opodstatnenosť a príčiny a dáva spätnú väzbu ostatným oddeleniam vo forme návrhov na zlepšenie procesov, produktov a prevencie podobných potenciálnych pochybení v budúcnosti.

Pri svojich zamestnancoch používa VÚB aktívne počúvanie a dialóg. Ich spokojnosť pravidelne skúma formou zamestnaneckých prieskumov a šírením hodnôt banky a zásad zakotvených v etickom kódexe. V roku 2010 sa uskutočnil medzinárodný prieskum spokojnosti zamestnancov v celej skupine Intesa Sanpaolo. Počas celého roku realizuje aj interné ankety na rôzne témy. Zamestnanci majú možnosť prostredníctvom intranetového formulára klásť otázky priamo generálnemu riaditeľovi. Zisťovanie potrieb komunít je zabezpečené prostredníctvom stretnutí so zástupcami komunít, tretieho sektora, školstva a iných subjektov a realizované štabným útvarom Spoločenská zodpovednosť. Jednotlivé kapitoly správy zahŕňajú všetky realizované formy dialógov a komunikácií s partnermi. Výsledkom týchto dialógov s partnermi sú opatrenia a záväzky, ktoré banka implementuje do svojich obchodných a akčných plánov. Všetky tieto opatrenia jej

pomáhajú v plnení misie banky, zlepšovaní služieb a produktov, ako aj v riadení vzťahov s partnermi banky tak, aby ich vzťah bol rovnomerne vyvážený k spokojnosti obidvoch strán.

Šírenie princípov zodpovedného podnikania

VÚB šíri princípy zodpovedného podnikania a snaží sa zvýšiť povedomie medzi podnikateľmi aj medzi širokou verejnosťou. Od roku 2004 je členom neformálneho združenia Business Leaders Forum, ktoré spája lídrov v presadzovaní princípov zodpovedného podnikania v SR. VÚB sa aktívne zapája do aktivít združenia, je členom pracovných skupín pre vypracovávanie správ o firemnej filantropie a o klimatickej zmene. V roku 2010 sa banka snažila o šírenie princípov zodpovedného podnikania hlavne medzi malými a strednými organizáciami. Spolu so združením Business Leaders Forum organizovala sériu seminárov o zodpovednom podnikaní. Pokračovala aj v zostavovaní a vo vydávaní správ o zodpovednom podnikaní pre svojich klientov. Pre organizácie, ktoré túto ponuku využili, bezplatne pripravili vlastné výročné správy o zodpovednom podnikaní dokumentujúce výkonnosť v oblasti ekonomickej, sociálnej a environmentálnej.

Etika podnikania a manažment senzitívnych aspektov

Klienti, akcionári, zamestnanci i dodávatelia očakávajú od VÚB, že bude podnikat' zodpovedne. Práve preto sa rozhodla implementovať etiku do svojho podnikania konkrétnymi krokmi a v rámci rôznych dôležitých opatrení zaviedla aj etický kódex. Tento kódex obsahuje súbor zásad, ktoré majú pre banku strategický význam a prostredníctvom neho reguluje správanie svojich zamestnancov. Jeho osvojenie sa vyžaduje od každého zamestnanca bez rozdielu.

Etické kódexy

VÚB opakovane uznáva slovo **neklamať**. Týmto slovom by sa dala vystihnúť podstata všetkých zásad etických kódexov, ku ktorým VÚB pristúpila. Svojou snahou prinášať jasné a pravidelné informácie premieta do praxe jednu z jej základných hodnôt, ktorou je transparentnosť.

VÚB naďalej cielene buduje svoje podnikové riadenie (angl. corporate governance) a v spolupráci s materskou organizáciou Intesa Sanpaolo nastavuje vlastné vnútorné pravidlá zodpovedného podnikania výrazne nad základný rámec požadovaný slovenskou legislatívou.

Jedným z pilierov firemnej kultúry sú hodnoty vyznávané skupinou Intesa Sanpaolo. Tieto hodnoty definuje etický kódex. Kódex predstavuje rámec etických a morálnych hodnôt, ktorých dodržiavanie je základným predpokladom úspešného rastu a trvalo udržateľného rozvoja. Obsahuje zásady správania vo vzťahu ku všetkým partnerom, ktoré dvíhajú úroveň noriem, ktoré každý jednotlivec v rámci organizácie musí dodržiavať, aby mal dôveru všetkých zúčastnených strán.

Zástupcovia banky, zamestnanci a externí spolupracovníci sú povinní vykonávať funkcie zodpovedne, čestne a spravodlivo v súlade s interným skupinovým kódexom, ktorý stanovuje základné princípy správania. Všetci musia vykonávať svoju činnosť v záujme banky a skupiny, ako aj prihliadať na záujmy klientov a akcionárov. Výkon rozhodovacích právomocí a každá obchodná činnosť preto musia odrážať všetky hodnoty a zásady obsiahnuté v kódexe. Na rešpektovanie platných zákonov a predpisov ako aj na dodržiavanie všeobecných zásad správania obsiahnutých v etickom kódexe používa materská organizácia primeranú vnútornú kontrolu, školenia a informačné systémy.

Ďalším bodom etického kódexu je aj environmentálna politika, ktorá predstavuje písomný záväzok k ochrane životného prostredia. Politika stanovuje misiu a ciele v oblasti environmentálneho manažmentu. Ďalej definuje prístup skupiny VÚB k prevencii, manažmentu a redukcii priamych a nepriamych environmentálnych vplyvov, ktoré vznikli z dôvodu vykonávania podnikateľskej činnosti. Ako zodpovedná banka sa VÚB zaviazala riadiť vplyvy svojej podnikateľskej činnosti a znižovať vplyvy svojich aktivít na životné prostredie v spolupráci s partnermi.

V správe o zodpovednom podnikaní VÚB sa píše, že na všetkých úrovniach a vo vzťahu ku všetkým svojim partnerom dodržiava banka princípy nediskriminácie, ktoré sú pevne zakotvené v etickom kódexe a systéme hodnôt. Jedna z hodnôt VÚB znie: *„Podporujeme rovnosť – zaväzujeme sa, že z nášho konania vylúčime akúkoľvek diskrimináciu a že budeme rešpektovať rozdiely na základe pohlavia, veku, rasy, vierovyznania, politického názoru, účasti v odboroch, jazykových schopností alebo postihnutia.“*²¹

²¹ Problematika 3.2.1 *Spoločensky zodpovedné podnikanie vo Všeobecnej úverovej banke, a. s.*, je spracovaná podľa: Etický kódex skupiny Intesa Sanpaola, VÚB – správa o zodpovednom podnikaní 2010. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné na internete: <http://www.vub.sk/files/sekundarna-navigacia/o-banke/hodnoty-principy/eticky-kodex-isp_final.pdf>. <http://www.vub.sk/files/sekundarna-navigacia/o-banke/hodnoty-principy/spolocenskazodpovednost/sprava-zodpovednom-podnikani-2010_sk.pdf>

3.2.2 Spoločensky zodpovedné podnikanie v Slovenskej sporiteľni, a. s.

Slovenská sporiteľňa, a. s. (ďalej len „SLSP“) podporuje od novembra 2004 kultúru, vzdelávanie, vedu, šport, zdravie, ochranu životného prostredia, charitatívne a filantropické aktivity prostredníctvom Nadácie SLSP. Je to komerčná inštitúcia s ľudským rozmerom, ktorá vždy smerovala časť svojich aktivít a finančných prostriedkov do rozvoja celej spoločnosti.

Nadácia pomáha realizovať aktivity prostredníctvom podpory kvalitných verejnoprospešných projektov, ktoré posilňujú základné spoločenské hodnoty. Jej ambíciou je nielen darovať finančné prostriedky, ale prostredníctvom rôznych aktivít dosiahnuť kvalitatívne zmeny v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy, športu, zdravia, charity, či tvorby a ochrany životného prostredia.

Nadácia SLSP v roku 2010 podporila 232 projektov sumou vyše 1,5 milióna eur. Aj v roku 2011 pokračovala v dlhodobej sponzorskej stratégii, ktorá bola zameraná na podporu projektov z oblastí kultúry, vzdelávania a športu. Takto nadviazala na 190 rokov fungujúci model podnikania celej finančnej skupiny Erste. Pre banku je prirodzené, že keď niekde podniká a vytvára zisk, jeho časť investuje späť do spoločnosti prostredníctvom grantových programov a projektov.

Šport

Najväčším projektom v oblasti športu bolo vybudovanie **ôsmich exteriérových multifunkčných ihrísk**, ktoré môžu využiť deti aj dospelí v Brezne, Krásne nad Kysucou, Pezinku, Prešove, Rimavskej Sobote, Trebišove, Trnave a v Zlatých Moravciach.

Ďalším významným projektom je realizácia 1. ročníka grantového programu **Futbal to je hra!** Nadácia podporila sumou takmer 200 tisíc eur 25 projektov orientovaných na rozvoj neprofesionálnych mládežníckych futbalových klubov v SR. Cieľom bolo skvalitniť podmienky fungovania telovýchovných jednôt a futbalových klubov v obciach a malých mestách v SR.

Sociálna pomoc

V oblasti sociálnej pomoci Nadácia podporila najväčšou sumou (300 tisíc eur) postihnutých povodňami roku 2010. Túto podporu realizovala prostredníctvom dvoch organizácií: *Združenia miest a obcí Slovenska* (ďalej len „ZMOS“) a občianskeho

združenia *Človek v ohrození* a prostredníctvom verejnej zbierky **SOS Povodne**. Prostredníctvom ZMOS bolo sumou 250 tisíc eur podporených 70 obcí SR, pričom financie smerovali predovšetkým na obnovu dopravnej infraštruktúry. Prostriedky z verejnej zbierky SOS Povodne (50 tisíc eur) boli použité na pomoc v regiónoch Zemplín, Šariš a Spiš. V prvej fáze bola pomoc zameraná na nákup čerpadiel, vysušovačov a základných hygienických potrieb. V druhej fáze sa peniaze využili najmä na opravu poškodených domov.

Vzdelávanie

Nadácia spolupracuje s 15 vysokými školami v SR, na ktorých podporila 18 projektov sumou viac ako 35 tisíc eur. V roku 2010 sa sústredila aj na podporu finančnej gramotnosti u rôznych cieľových skupín. V spolupráci s Nadáciou pre deti SR realizuje projekt **Poznaj svoje peniaze**, do ktorého je momentálne zapojených takmer 100 stredných škôl z celého Slovenska. Študenti sa tak formou voliteľného predmetu Manažment osobných financií priamo v škole učia, ako narábať s peniazmi.

V roku 2010 odštartoval aj (pilotný) projekt **Cvičná banka**, v rámci ktorého študenti Obchodnej akadémie Imricha Karvaša v Bratislave prakticky skúšajú, ako to funguje v banke. Softvér im umožňuje nacvičiť si, ako sa počíta rating klienta, zakladá účet či volia platobné karty.

Slovenská sporiteľňa s týždenníkom Trend už niekoľko rokov organizuje na 55 stredných školách diskusné kluby zamerané výlučne na ekonomické témy pod názvom **Myslím ekonomicky**.

Kultúra

SLSP podporuje aj slovenské divadlá a filharmonické orchestre. V oblasti kultúry má Nadácia viacero dlhodobých partnerstiev. Dlhé roky podporuje Radošinské naivné divadlo a ďalšie divadlá v Nitre, Martine a Prešove. Je partnerom aj niekoľkých filharmonických orchestrov a Bábkového divadla v Bratislave.

Zdravie

Nadácia v roku 2010 podporila aj Združenie Adeli - projekt Ranná rehabilitácia a Ligu pre duševné zdravie - projekt Duševné zdravie na stredných školách. V spolupráci s občianskym združením Inklúzia už po šiesty rok podporila organizáciu

predajno-prezentačného podujatia **Radničkine trhy**. Cieľom projektu je ukázať verejnosti výsledky práce ľudí so zdravotným postihnutím, kultivovať verejnú mienku o ich schopnostiach a osloviť potenciálnych zamestnávateľov na integrovanie zdravotne postihnutých ľudí do spoločnosti.

Životné prostredie

Prostredníctvom finančnej podpory Nadácia prispieva aj k zlepšeniu životného prostredia. V spolupráci s nadáciou Ekopolis bol zrealizovaný projekt **Strom roka** s cieľom upozorniť na staré, vzácne a ohrozené stromy, ako aj vzbudiť záujem ľudí o životné prostredie.

Nadácia Slovenskej sporiteľne sa bude aj v roku 2012 sústreďovať najmä na podporu projektov a aktivít mimovládnych organizácií v oblasti športu s dôrazom na deti a mládež, vzdelávania, kultúrnych hodnôt a charity. Nadácia Slovenskej sporiteľne sa v roku 2012 primárne zameriava na podporu aktivít mimovládnych organizácií a iných právnických osôb.²²

²² Problematika 3.2.2 *Spoločensky zodpovedné podnikanie v Slovenskej sporiteľni, a. s.*, je spracovaná podľa: Nadácia slovenskej sporiteľne. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné na internete: <<http://www.nadaciaslp.sk/>>

3.2.3 *Spoločensky zodpovedné podnikanie v Tatra banke, a. s.*

Tatra banka, a. s. (ďalej len „TB“) si uvedomuje spoločenskú zodpovednosť a nutnosť podieľať sa na projektoch a aktivitách, ktoré by nebolo možné úspešne realizovať bez podpory komerčných partnerov. Úlohou TB je práve preto podpora takých projektov, kde je sústredené veľké množstvo talentov, nadania a intelektu.

TB pôsobí v oblasti spoločensky zodpovedného správania a firemnej filantropie a vníma problémy spoločnosti a zároveň sa podieľa na ich riešení formou podpory, spolupráce a financovania kvalitných a výnimočných projektov. Jej cieľom je vytvoriť dlhodobé a stabilné partnerstvá s perspektívou rozvoja.

TB napomáha a podporuje zlepšovanie kvality výučby, rozvoj inovatívnych procesov a približovanie sa medzinárodným štandardom vyspelých krajín. Filozofia TB v tomto smere veľmi úzko korešponduje s poslaním Nadácie TB.

Neoddeliteľnou súčasťou firemnej filantropie TB je podpora umenia. K stratégii banky sú najbližšie projekty z oblasti výtvarného umenia či divadla. TB sa snaží spomedzi mnohých žiadostí vybrať a podporiť tie projekty, ktoré sú príslubom vysokej kvality, umeleckej hodnoty a zároveň majú hlbší spoločenský rozmer.

Nadácia TB prostredníctvom svojich programov a grantov dlhodobo pomáha slovenským študentom na zahraničných univerzitách, prináša do SR svetových vedeckých odborníkov a rozvíja svoje aktivity na podporu vzdelávania a špičkových vzdelávacích podujatí.

Z dlhodobého hľadiska je hlavnou oblasťou pôsobenia a cieľom Nadácie TB vzdelávanie: podpora kvality vzdelávacieho procesu na vysokých školách, podpora inštitúcií, ktoré sa venujú vzdelávaniu a zvyšovaniu jeho úrovne, ale aj podpore jednotlivých študentov najmä ekonomického, právnického a technického zamerania, ktorí dosahujú vynikajúce výsledky. Nadácia TB taktiež udeľuje Cenu Nadácie TB za umenie a podporuje tvorbu kamenných divadiel regionálnych centier SR, preto môžeme povedať, že ďalšou významnou oblasťou pôsobenia Nadácie TB je umenie. V roku 2010 sa Správna rada skupiny Tatra banky rozhodla pozitívne reagovať na záujem zamestnancov finančnej skupiny TB pomôcť ľuďom postihnutým následkami prírodných katastrof. Na tento účel boli zriadené špeciálne nadačné fondy, do ktorých zamestnanci vložili finančné prostriedky, ktoré boli následne použité na humanitárnu pomoc oblastiam postihnutým

zemetrasením na Haiti vo februári 2010 a ľudom postihnutým povodňami na Slovensku v máji, júni a auguste v roku 2010.

Prehľad činností vykonávaných v roku 2010 s uvedením vzťahu k verejnoprospešnému účelu Nadácie TB

Otvorené grantové programy

- grantový program **Dobré srdce** – Nadácia TB podporila verejnoprospešné aktivity odporučené a finančne podporené zamestnancami TB Group;
- grantový program **Kvalita vzdelania** – úlohou grantového programu bolo priblížiť vzdelávací proces na slovenských vysokých školách štandardom moderného vzdelávacieho procesu svetových renomovaných vzdelávacích inštitúcií, ako aj reálnym potrebám praxe;
- grantový program **Vedieť viac** – na účely rozvoja vzdelávania na slovenských vysokých školách Nadácia TB podporila aktivity, projekty alebo programy mimovládnych neziskových organizácií;
- grantový program **Študenti do sveta** – tento program podporil najlepších študentov vysokých škôl, aby študovali na zahraničných renomovaných univerzitách a získavali skúsenosti, ktoré uplatnia v SR;
- grantový program **E-Talent** – z tohto programu boli podporené aktívne skupiny študentov, doktorandov, učiteľov a vedeckých pracovníkov, ktorí sa venujú výskumom a vedeckým prácam v odbore aplikovanej a priemyselnej informatiky.

Podpora výnimočnosti

- cena Nadácie TB za **Najlepší študentský biznis plán** – každý rok vyhlasuje Nadácia TB súťaž pre vysokoškolských študentov, ktorí majú prostredníctvom svojich tímov vypracovať vlastné podnikateľské nápady formou biznis plánu. Porota potom podľa vopred určených kritérií vyhodnotí jednotlivé biznis plány. Tím, ktorý vytvoril najlepší študentský podnikateľský zámer, odmení Nadácia TB účasťou na prestížnej medzinárodnej Letnej škole Discover Management Program na Bled School of Management v Blede (Slovinsko);
- cena Nadácie TB za **výnimočnú diplomovú prácu v oblasti IT** – toto ocenenie v spolupráci s odborným vedením Slovenskej technickej univerzity pripravuje Nadácia TB už pravidelne. Všetkých študentov na ocenenie navrhujú pedagógovia univerzity a

schvaľuje ich dekan fakulty. Cena sa odovzdáva v novembri pri príležitosti Medzinárodného dňa študentstva;

- **cena Nadácie TB za umenie** – táto cena sa udeľuje každoročne už od roku 1996. Ocenenie získavajú poprední slovenskí umelci. Ceny sa odovzdávajú v Slovenskom národnom divadle, ktoré pri tejto príležitosti otvára svoje dvere pre verejnosť. Cena Nadácie TB je udeľovaná v piatich kategóriách: Audiovizuálna tvorba, film, TV a rozhlas, Divadlo, Hudba, Literatúra a Výtvarné umenie. Od roku 2008 pribudlo oceňovanie mladých umelcov pod názvom **Mladý tvorca** rovnako pre všetkých päť kategórií.

Nadácia TB podporuje programy svojich zamestnancov. Takým najzaujímavejším programom je grantový program **Dobré srdce**, prostredníctvom ktorého zamestnanci pomáhajú a podporujú iných, motivovať ich stať sa darcom a zvýšiť ich povedomie o verejnoprospešných aktivitách a filantropii. Zamestnanci finančnej skupiny TB podporujú tieto projekty a aktivity prostredníctvom mechanizmu asignácie 2 % z daní v roku 2009 alebo individuálnym finančným darom a získať pre tieto organizácie a ich projekty ďalšie peniaze na navýšenie potrebných financií prostredníctvom Nadácie TB. Zamestnanecký program bol určený len zamestnancom finančnej skupiny TB, ktorí sú zamestnaní v hlavnom pracovnom pomere, majú ukončenú skúšobnú lehotu a nie sú vo výpovednej lehote. V rámci programu banka definovala tie oblasti verejnej prospešnosti, do ktorých bolo možné smerovať podporu:

- ochrana a podpora zdravia, liečba, resocializácia drogovu závislých v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb,
- poskytovanie sociálnej pomoci,
- zachovanie kultúrnych hodnôt,
- podpora vzdelávania,
- ochrana ľudských práv,
- ochrana a tvorba životného prostredia,
- vzdelávanie, veda a výskum.

Nadácia sa snaží vytvoriť aktívny priestor na realizáciu dobrých nápadov, inovatívnych prístupov, aktivít vylepšujúcich naše prostredie či napredujúcich vo svojej oblasti. V roku 2010 úspešne uzavreli všetky štyri grantové programy E-Talent, Kvalita vzdelania, Vedieť viac a Študenti do sveta, ktoré tento rok zaznamenali nárast v počte i

kvalite prihlásených projektov. Podporili tak spolu 70 projektov v celkovej hodnote 193 523 EUR. V rámci otvoreného programu Osobnosti osobne v roku 2010 umožnila Nadácia TB vystúpiť na SR až dvom nositeľom Nobelovej ceny za ekonómiu. Robert A. Mundell a Edmund S. Phelps prednášali na Ekonomickej univerzite pre slovenských študentov a odbornú verejnosť. Hodnota týchto prednášok nie je len v samotnej prítomnosti osobností, ktorá je sama o sebe jedinečným zážitkom, ale je najmä konfrontáciou ich výskumu s poznatkami. Vytváranie príležitostí, ktoré vyúsťia do inovatívnych myšlienok, je to, čo nadácia intenzívne podporuje. Spolu s partnerom Virtual Scientific Laboratories a prestížnym ekonomickým inštitútom CERGE v Prahe zorganizovali druhé pokračovanie ekonomickej konferencie s medzinárodnou účasťou Bratislava Economic Meeting 2010, kde prednášal aj známy ekonóm, profesor Botond Koszegi z University of California – Berkeley.²³

²³ Problematika 3.3.3 *Spoločensky zodpovedné podnikanie v Tatra banke, a. s.*, je spracovaná podľa: Nadácia Tatra banky. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné na internete: <http://www.tatrabanka.sk/cms/page/sk/about/O-Tatra-banke/podpora/nadacia_tabu.html> <http://www.nadaciatatrabanky.sk/files/upload/vyrocn_spravy/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A1%20spr%C3%A1va%202010.pdf>

3.3 Porovnanie spoločensky zodpovedného podnikania vo vybraných bankách

Vnímanie SZP je rozdielne tak ako vo VÚB, tak aj v SLSP a aj v TB. Hoci TB aj SLSP majú svoje nadácie, ani jedna z nich nemá vypracované správy o zodpovednom podnikaní z jednotlivých rokov ako VÚB.

V rozsiahlej správe o zodpovednom podnikaní VÚB nájdeme profil spoločnosti, prístup a stratégiu k zodpovednému podnikaniu ako aj etiku podnikania, jednotlivé vzťahy a prístup ku klientom, zamestnancom, akcionárom, dodávateľom, životnému prostrediu a komunite. Zo skúmaných troch bánk ako jediná veľmi dbá na zlepšenie kvality života zamestnancov, klientov a partnerov banky. Svoju podnikateľskú činnosť vykonáva v súlade s etickými normami, ktoré má dopodrobna vypracované a zapracované do interných etických štandardov. Ako jediná má Štábný útvar spoločenskej zodpovednosti, ako nezávislý odbor, ktorý priamo podlieha generálnemu riaditeľovi banky a jeho závery sa vždy schvaľujú predstavenstvom banky. Za všetku svoju prácu a aktivity hovorí aj fakt, že vyhrala štyrikrát cenu Via Bona Slovakia za komplexný prístup k zodpovednému podnikaniu.

Musíme však uznať, že aj TB a SLSP rozvíjajú Slovenskú republiku v mnohých oblastiach, ako je vzdelávanie, šport, kultúra, umenie. Obe spomínané banky majú svoje nadácie, cez ktoré vo veľkej miere podporujú vybrané oblasti.

Mottom SLSP je: „Ak niekde podnikáme a vytvárame zisk musíme jeho časť investovať späť do spoločnosti prostredníctvom grantových programov a projektov.“ Vďaka tomuto mottu podporila napríklad vznik a činnosť ôsmich multifunkčných ihrísk a neprofesionálnych mládežníckych družstiev. Podporuje činnosť divadiel, činnosť telesne postihnutých občanov pri ich integrácii do spoločnosti, podporuje aj stredné školy rôznymi projektmi, ale aj životné prostredie formou akcie „Strom života“. Vo veľkej miere pomohla Nadácia SLSP obciam postihnutými povodňami na východe SR.

TB sa cez svoju nadáciu zameriava na podporu a financovanie kvalitných a výnimočných projektov. Podporuje umelcov a umenie vysokej kvality a umelecké hodnoty. Veľa úsilia smeruje na podporu slovenských študentov študujúcich na zahraničných univerzitách, na možnosť vzdelávania sa na špičkových vzdelávacích podujatiach. Má veľa grantových programov ako napríklad Dobré srdce, Kvalita vzdelávania, Vedieť viac, E-Talent, ktoré sa venujú a podporujú hlavne vzdelávanie

študentov na tej najvyššej úrovni. Vytvára priestor na realizáciu dobrých nápadov, inovatívnych prístupov aktivít vylepšujúcich prostredie okolo nás. Aj táto nadácia vo veľkej miere pomohla pri odstraňovaní škôd po povodniach .

Z uvedeného vyplýva, že najlepšie vypracované správy ohľadom spoločenskej zodpovednosť zo spomínaných troch bánk má VÚB. Tá má zameranú svoju činnosť hlavne na svojich zamestnancov, klientov a partnerov, čiže na konkrétne osoby zo svojho okolia. Kým SLSP a TB podporuje len vybraný okruh činností a ľudí, ktorý sú prínosom pre ňu a jej činnosť. Nemajú podrobne vypracované správy o zodpovednom podnikaní a všetko riadia len cez svoje nadácie, prostredníctvom ktorých predstavenstvo rozhoduje o poskytnutých grantoch a programoch.

ZÁVER

V Európe v roku 1996 vznikla organizácia „Corporate Social Responsibility“, ktorá je expertnou centrálou na problematiku spoločenskej zodpovednosti organizácií. Je to nezisková organizácia, ktorá má 65 členov a 18 partnerských organizácií. Jej cieľom je propagácia spoločenskej zodpovednosti organizácií. Spoločensky zodpovedné podnikanie definuje ako koncepciu, pomocou ktorého sa spoločnosti dobrovoľne rozhodujú, že budú prispievať k zlepšeniu spoločnosti a čistejšiemu prostrediu.

Pojem spoločenskej zodpovednosti nie je jednoduché ohraničiť jedinou definíciou pretože sa líši od štátu k štátu, od spoločnosti k spoločnosti, od organizácie k organizácii. Spoločensky zodpovedné podnikanie je aktivita, v ktorej sa organizácia snaží byť ohľaduplná k zamestnancom, k rodinám zamestnancov, komunitám, v ktorých žijú a k životnému prostrediu, kde žijú títo zamestnanci.

V Slovenskej republike je vo všeobecnosti pojem spoločensky zodpovedné podnikanie málo známy. Pre zamestnancov, ktorý pracujú v organizáciách, kde túto oblasť nemajú podchytenú tento pojem nič nehovorí. Pravdou však aj je, že v mnohých organizáciách majú vytvorené určité možnosti a podmienky, ktoré by sme mohli zahrnúť pod slovné spojenie spoločensky zodpovedné podnikanie, ale keďže nemajú vytvorené interné smernice a etické kódexy nikto ani len netuší, že to spadá pod túto oblasť.

Sú organizácie, ktoré podporujú zamestnancov, vytvárajú im podmienky na lepší rast, vytvárajú programy starostlivosti o zamestnancov, motivujú ich k lepším výkonom, pozorne sledujú ich potreby a názory, umožňujú im vzdelávanie formou seminárnych podujatí, na ktorých sa formou komunikačných školení učia lepšiemu prístupu nielen k zákazníkom, ale aj ku kolegom a spolupracovníkom. Mnohé organizácie podporujú aj rôzne občianske združenia, nadácie a mimovládne organizácie nielen finančne ale aj hmotnými darmi. Avšak nie všetky organizácie majú vypracované etické kódexy a správy o zodpovednom podnikaní. Je pre to na nás šíriť toto slovné spojenie, aby si ho osvojili všetky organizácie s cieľom uplatnenia spoločensky zodpovedného podnikania vo všetkých sektoroch Slovenskej republiky.

Z našich zistení a štúdií v troch najvýznamnejších a najznámejších bankách v Slovenskej republike jednoznačne vyplýva, že najlepšiu stratégiu spoločensky zodpovedného podnikania majú vypracovanú vo Všeobecnej úverovej banke, a. s. V tejto z jednej najväčších bánk majú túto oblasť dopodrobna preštudovanú, vypracovanú na svoje potreby a najviac podchytenú a využívajú ju najmä ku svojim zamestnancom, klientom ale aj voči tretím osobám.

Slovenská sporiteľňa, a. s. ako aj Tatrabanka, a. s. podporujú vzdelávanie, kultúru, umenie prostredníctvom nadácií, ale ani jedna nemá vypracované správy o zodpovednom podnikaní. Správy, ktoré by im poskytli väčšiu šancu na konkurencieschopnosť a ktoré by rozvíjali domácu ekonomiku a hospodárstvu ako aj celý finančný sektor.

Zoznam použitej literatúry

1. Knihy / Monografie

1. BUSSARD, A. a kol. 2005. *Spoločensky zodpovedné podnikanie. Prehľad základných princípov a príkladov*. Nadácia Integra, Nadácia Pontis, Nadácia PANET, 2005.
2. GONDA, V. 2009. *Metodika vedeckej práce*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2009. 252 s. ISBN 978-80-225-2797-2.
3. MAJCHRÁK, J. – MAROŠIOVÁ, L. 2004. *Firemná filantropia na Slovensku*. Bratislava. 2004. 112 s. ISBN 978-80-88935-62-9
4. REMIŠOVÁ, A. 2004. *Etika a ekonomika*. Bratislava: EKONÓM, 2004. 108 s. ISBN 80-225-1820-4.
5. TREVINO, L. K. – NELSON, K. A. 1995. *Managing Business Ethics*. New York: John Wiley and Sons, 1995. ISBN 0-47159848-8.

2. Článok v časopise

6. DUBCOVÁ, G. 2010. Corporate responsibility in selected countries of the european union. In *Manažment v teórii a praxi*. ISSN 1336-7137, 2010, vol. 6, no. 2-3.

3. Elektronické dokumenty - monografie

7. CARROLL, B. A. – BUCHHOLTZ, K. A. 2008. *Business and society: Ethics and stakeholder management*. [online]. USA: Nelson education, 2008. 971 s. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:
<http://books.google.sk/books?id=B9diOWV8X_UC&pg=PA76&lpg=PA76&dq=archie+carroll+Toward+the+Moral+Management+of+Organizational+Stakeholders,&source=bl&ots=0IgzyHIzCa&sig=4KRaS_g4DDTnJQfrY60qCMxzVnA&hl=sk&sa=X&ei=GDSAT97eLMrotQaOx8DTBA&ved=0CDwQ6AEwAg#v=onepage&q=archie%20carroll%20Toward%20the%20Moral%20Management%20of%20Organizational%20Stakeholders%2C&f=false>. ISBN 978-0-324-56969-1.

4. Články v elektronických časopisoch a iné príspevky

8. CARNEGIE, A. Citácie. In *Thinkexist* [online]. [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:
<http://thinkexist.com/quotes/Andrew_Carnegie>.

9. CARROLL, B. A. Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct. In *Business & Society* [online]. 1999, vol. 38, no. 3, s. 268 – 295 [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:
<<http://bas.sagepub.com/content/vol38/issue3/>>
10. Carroll, B. A. 1991. *The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders*. Business Horizons, 1991. Dostupné na internete:
<<http://bas.sagepub.com/content/38/3/268.full.pdf>>
11. DUBCOVÁ, G. 2010. Corporate responsibility in selected countries of the European Union. In *Manažment v teórii a praxi*. [online]. 2010, vol. 6, no. 2-3 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete:
<<http://casopisy.euke.sk/mtp/clanky/2-3-2010/mtp2-3-2010.pdf>>. ISSN 1336-7137.
12. MARČEK, E. 2003. Spoločenská zodpovednosť podnikov a ich zapojenie sa do podpory komunity. In Panet. [online]. 2003. Dostupné na internete:
<http://www.panet.sk/download/text_szpzk.pdf>.
13. SBARCEA, K. 2007. The Evolution of CSR. In *Thinkingshift*. [online]. 2007, [cit. 2011-11-27]. Dostupné na internete:
<<http://thinkingshift.wordpress.com/category/corporate-social-responsibility/>>.
14. TURÓCIOVÁ, M. 2006. *Spoločenská zodpovednosť podnikov*. [online]. Dostupné na internete:
<http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Chovanec1/pdf_doc/26.pdf>.
15. Nadácia slovenskej sporiteľne. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné na internete:
<<http://www.nadaciaslp.sk/>>
16. Nadácia Tatra banky. [online]. [cit. 2012-03-30]. Dostupné na internete:
<http://www.tatrabanka.sk/cms/page/sk/about/OTatrabanke/podpora/nadacia_tab.html>
<http://www.nadaciatatrabanky.sk/files/upload/vyrocne_spravy/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A1%20spr%C3%A1va%202010.pdf>
17. VÚB. *Správa o zodpovednom podnikaní*. [online]. 2010. [cit. 2012-03-29]. Dostupné na internete:
<http://www.vub.sk/files/sekundarnanavigacia/obanke/hodnotyprincipy/spolocenska-zodpovednost/sprava-zodpovednom-podnikani-2010_sk.pdf>.

5. Normy

18. STN ISO 26000: 2011: Usmernenie o spoločenskej zodpovednosti.

6. Internetové odkazy

19. www.alianciapas.sk.
20. www.banky.sk.

21. www.blf.sk.
22. www.etickykodex.sk.
23. www.group.intesasaapalo.com.
24. www.nadaciatatrabanky.sk.
25. www.nadaciaslsp.sk.
26. www.partnerstva.sk
27. www.slsp.sk.
28. www.tatrabanka.sk.
29. www.viabona.sk
30. www.vub.sk.
31. www.zodpovednepodnikanie.sk.